

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2018: 44; 254–259 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2018.44.9376>

УДК 070.486:61]:004.738.5.03(477)

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕДИЧНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ УКРАЇНИ

Катерина Туркевич

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна,
e-mail: katya.turkevych@gmail.com*

В наші дні всесвітня мережа Інтернет стала найбільш доступним способом швидко розповсюджувати інформацію, вона приваблює своїми ресурсами і можливостями колосальне число користувачів. Інтернет створює безліч різних форм комунікації, стає багатосторонньою і різноплановою системою, яка охоплює усі сфери життя соціуму. Зокрема, це стосується також і галузевої періодики медичного спрямування. Тому медичні видання нині досить широко представлені в Інтернеті.

Оскільки до цього часу науковцями не було достатньо вивчено медичні видання в Інтернеті з позиції журналістикознавства, ми спробували класифікувати медичну онлайн-періодичку в Україні за різними параметрами та навести ілюстративні приклади за кожним з параметрів.

Ключові слова: галузева періодика, медичні видання, класифікація, онлайн-видання.

Актуальність теми. Сучасні засоби масової інформації активно представлені в Інтернеті. Це стосується також і різного виду традиційної преси, яка колись виходила виключно друкованим тиражем, а також онлайн-видань, які не мають друкованих аналогів. Медична галузева періодика теж почала трансформуватись і активно переходити в мережу Інтернет. Та зважаючи на багатоплановість, складність та різноманітність медичної інформації з'явилося дуже багато онлайн-видань, які варто було б класифікувати в межах дослідження теорії журналістики.

Мета дослідження – класифікувати медичні видання в мережі Інтернет на прикладі українських онлайн-видань.

Об'єкт дослідження – українські медичні онлайн-видання. Предмет дослідження – особливості, ознаки та параметри медичних онлайн-видань України за якими можна здійснити їх класифікацію.

Зважаючи на різноплановість медичної періодики загалом та враховуючи особливості онлайн-видань, ми створили наступну класифікацію медичних інтернет-видань представлених в Україні, враховуючи різні параметри.

Отже, за зв'язками з друкованою періодикою:

- дублюють друковані періодичні видання

Наприклад, «Український терапевтичний журнал» (<http://www.utj.com.ua/>) – це мережевий аналог друкованого видання з архівами номерів за попередні роки.

Основне завдання журналу – висвітлювати сучасні досягнення медичної науки і практики, допомагати лікарям в освоєнні передових принципів розпізнавання і лікування широкого спектра захворювань.

Особливістю журналу є практична спрямованість більшості публікованих матеріалів, обговорення на його сторінках актуальних проблем сучасної терапії, ефективності нових лікарських засобів, методів профілактики, діагностики і лікування терапевтичних хворих.

«Український терапевтичний журнал» на сьогодні є одним з провідних професійних науково-практичних видань у країні. Журнал входить до переліку періодичних наукових видань України, в яких ВАК рекомендує публікувати результати наукових досліджень на здобуття вченого ступеня кандидата і доктора наук.

Всеукраїнське інформаційно-аналітичне видання «Медичний світ» (<http://medsvit.org/>) – це сайт друкованого видання з впорядкованою структурою номерів і самостійними окремими матеріалами.

Всеукраїнське інформаційно-аналітичне видання «Медичний світ», засновником та видавцем якого виступають Міністерство охорони здоров'я України та Громадська організація «Рух за здоров'я нації», – це єдиний друкований засіб масової інформації цільовою аудиторією якого є управлінці системи охорони здоров'я, головні лікарі, ректори медичних закладів, середній та молодший медперсонал.

Нове всеукраїнське медичне видання «Медичний світ» з одного боку, – всебічно інформує про найвагоміші рішення Уряду в галузі медицини, розповідає про політику та нормативно-правові аспекти діяльності Міністерства охорони здоров'я України, новини неурядових лікарських та пацієнтських організацій, інформує про досягнення та відкриття в медичній сфері, з іншого – надає можливість кожному лікарю знайти для себе корисну інформацію, яка знадобиться для самовдосконалення, допоможе правильно вибудувати післядипломну освіту.

- *самостійні мережеві видання (без аналогів у друкованій пресі)*

Медвісник (<http://medvisnik.com.ua/>) – джерело новин медицини і актуальної інформації галузі, медичних досліджень, фармакології, нових препаратів в Україні, краси, а також інших необхідних медичних даних. Журнал розрахований як на працівників медичної і фармакологічної сфери – лікарів, провізорів, фармацевтів, студентів медичних і фармацевтичних ВНЗ, так і для пацієнтів.

Журнал «Здоров'я» (<http://health-magazine.org.ua/>). Журнал «Здоров'я» видається на добровільній основі і не є комерційним проектом. Як зазначають автори видання, статті розміщені там, переважно переведені з інших мов: англійської, української і частково з іспанської. Це дозволяє користуватися інформацією великому колу читачів, а не тільки людям, що знають ці мови і що проживають на території відповідних країн. Також зазначено, що редакція журналу не несе відповідальності за результати лікування або оздоровлення за допомогою методик, описаних в їхніх статтях, оскільки видання не являється медичним закладом. Перш ніж застосовувати до себе ті або інші медичні рекомендації, автори радять звертатися до лікаря.

За аудиторією:

- *спеціалізовані наукові видання для фахівців*

Журнал «Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія» (<http://kiai.com.ua/>). На сторінках видання розглядаються питання діагностики і лікування імунодефіцитів, гострих і хронічних рецидивуючих інфекцій, сепсису, алергічних захворювань, злоякісних новоутворень, аутоімунних хвороб. Викладаються сучасні уявлення про фізіологію імунної системи, методах оцінки показників її функцій в нормі і при патології. Освітлюються аспекти раціонального застосування імунотропних препаратів, вакцин, антибіотиків і інших хіміотерапевтичних засобів.

Оскільки імунозалежна і інфекційна патологія в тому або іншому вираженні є присутньою в усіх розділах медицини, журнал представляє інтерес для лікарів різних спеціальностей.

Журнал «Клінічна хірургія» (<http://hirurgiia.com.ua/>). Редколегію журналу в різний час очолювали відомі хірурги: професори С. П. Федоров, Я.О. Гальперн, І.І. Кальченко, академік НАН і АМНУ А.А. Шалімов, член-кореспондент НАН та АМНУ В. Ф. Сасенко. Журнал «Клінічна хірургія» – одне з найважливіших джерел достовірної і сучасної інформації в області хірургії. Усі публікації на сторінках цього авторитетного видання заздалегідь проходять ретельний відбір, їх обов'язково рецензують провідні фахівці. Журнал публікує статті, які мають наукове і практичне значення для широкого круга хірургів і фахівців суміжних професій. Представлені проблемні матеріали міжнародних і вітчизняних конференцій, а також оригінальні роботи вчених з країн СНД і далекого зарубіжжя. Публікація в журналі почесна і престижна – ім'я автора і його робота потрапляють в міжнародні бази даних «Index Medicus» та «Medline», підвищуючи індекс цитування – показник наукової активності і популярності ученого у світовій медицині. Журнал включений в перелік видань ВАК, рекомендованих для публікації статей, які містять матеріали дисертацій.

- *науково-популярні для фахівців і більш широкого загалу*

Журнал «Провізор» (<http://www.provisor.com.ua/>). Журнал адресований провізорам, лікарям, керівникам установ охорони здоров'я, науковцям, а також працівникам системи постачання фармацевтичних підприємств і комерційних організацій.

Мета відповідних рубрик – оперативно інформувати читачів про законодавство, нормативні і правові документи, регулюючі діяльність медико-фармацевтичної галузі, а також публікувати роз'яснення і коментарі офіційних органів і фахівців з нормативно-законодавчої бази. Редакція активно співпрацює із структурами, що регламентують діяльність медичних і фармацевтичних організацій (Міністерством охорони здоров'я, Фармакологічним комітетом, Комітетом з медичної і мікробіологічної промисловості і т. д.).

Журнал знайомить читачів з проблемами і досягненнями в області охорони здоров'я в різних країнах світу. Матеріали оперативно поступають в редакцію по сучасних каналах зв'язку зі Всесвітньої організації охорони здоров'я і інших міжнародних організацій. У журналі публікується оперативна інформація про нові препарати, зареєстровані в Україні.

Також видання знайомить читачів із статтями з історії фармації і медицини. Рубрика готується на базі матеріалів спеціалізованих вітчизняних і зарубіжних видань.

Видання «Косметологія і аромологія» (<http://www.cosmar.com.ua/>). Науково-популярний журнал для провізорів і косметологів, який висвітлює новини у сфері косметології, містить статті у популярному стилі з проблематики галузі, а також багато іншої інформації, зокрема про доступні школи і курси косметологів.

Видання цікаве не лише для спеціалістів, але і для ширшого кола читачів, які можуть отримати тут галузеву інформацію за цими напрямками.

- *масові*

Медексперт (<http://medexpert.org.ua/>). Мережеве видання розраховане на широку аудиторію читачів. Інформація оновлюється цілодобово в онлайн режимі. Читачі тут можуть отримати необхідну медичну інформацію, а також проінформувати співтовариство про свої запити і пропозиції.

Ресурс містить розділи: новини, статті, каталог компаній і сайтів, дошка оголошень, каталог товарів і прайс-листів, форум.

Завдяки інтерактивності на сайті можна читати і публікувати новини компаній, інформацію в каталозі; спілкуватися на форумі.

Журнал «Медик» (<http://medik.org.ua/>). Ресурс було створено в 2007 році з метою ознайомлення з деякими аспектами пов'язаними з медициною (захворювання, лікування, діагностика, профілактика). Усі матеріали, розміщені на сайті, за словами авторів) узяті з достовірних джерел та заснованих на отриманому досвіді самих редакторів цього журналу.

Основна мета видання – викладати доступнішу і загальну інформацію про різні захворювання, методи лікування, профілактики і діагностики.

За тематикою:

- *загальні*

Газета «Ваше здоров'я» (<http://www.vz.kiev.ua>) – одне з найпопулярніших медичних видань України. Співзасновником газети є Міністерство охорони здоров'я, ЦК профспілки працівників охорони здоров'я.

Географія розповсюдження – всі регіони України, Канада, Австрія, Австралія, Росія, Італія, Америка, Польща та усе україномовне населення світу завдяки сайту в мережі інтернет.

Читацька аудиторія – вчені науково-дослідних інститутів, працівники управління охорони здоров'я, адміністратори медицини, практичні лікарі й середній медичний персонал обласних і районних лікарень, сільських амбулаторій, викладачі й студенти медичних навчальних закладів, представники української діаспори за кордоном.

Видання «Країна здоров'я» (<http://zdorovia.com.ua/>). Це мережеве видання присвячене здоров'ю всіх членів сім'ї. Автори відбирають з безкінечного потоку новин найбільш пізнавальні та корисні для своїх читачів. Основна тематика статей стосується лікування різних захворювань, та іншого, що потрібно знати про хвороби, як привести себе у форму. Також можна прочитати корисні поради від лікарів та дієтологів та бути в курсі нових подій в медицині.

Читачі видання – це люди, які хочуть вести здоровий спосіб життя і знати, як вберегти себе і свою сім'ю від хвороб.

- *вузькопрофільні*

Вузькопрофільні мережеві видання традиційно спрямовані на аудиторію спеціалістів у певній галузі медичної діяльності, таких переважна більшість, проте існують онлайн-видання для непрофесіоналів, а пацієнтів.

Наприклад, в рамках проекту «Громадські ініціативи України» було засновано три мережеві вузькопрофільні медичні видання.

Запуск Журналу «СахарОК» для людей з діабетом відбувся 1 березня 2013 (issuu.com/766677), 1 грудня 2013 року відкрили проект «Домашній кардіолог» (issuu.com/domashniykardiolog), 1 березня 2014 року з'явився журнал «Амазонки» про рак молочної залози (issuu.com/amazonki). Кожне видання публікується раз на місяць.

Причиною ініціативи створення цих проектів, за словами організаторів стало те, що культура здоров'я в країнах колишнього Радянського Союзу дуже низька. Часто буває, що діабетики під час гіпоглікемії можуть бути помилково сприйняті за нетверезу людину на вулиці. Їм не надають вчасно допомогу, що може призвести навіть до смерті. Таке часто буває і з людьми, котрі мають серцево-судинні порушення. Через певні стереотипи, які склались серед суспільства, кількість летальних випадків зростає. Різні носії інформації заповненні хаотичними і часто неперевіреними повідомленнями про здоров'я та лікування. Це спричинило проблеми самодіагностування та самолікування.

Вузькопрофільні безоплатні та медично грамотні медіа для населення є потенційним інструментом для вирішення кількох важливих завдань, котрі сьогодні стоять перед Державою. Медична реформа, котру країна переживає вкрай важко, змусила шукати нові підходи для забезпечення населення якісною інформацією для сприяння покращенню рівня отримуваних медичних послуг населенням.

Журнал «СахарОК» – це безоплатне онлайн-видання для людей з цукровим діабетом. 1 червня 2014 року також був запущений сайт сахарок.com. Головне завдання видання стати сконцентрованим джерелом інформації для діабетиків, надати вичерпні відповіді на запитання читачів в інтернеті (на сайті та в спільнотах Журналу в соціальних мережах). Допомогти діабетикам зрозуміти, що вони є повноцінними людьми і не варто боятись та соромитись поставленого діагнозу. Вже кілька десятиліть відомі люди, котрі зіштовхнулись з цією проблемою, вони пропагують лозунг: «Діабет – це не хвороба, а стиль життя».

Журнал «СахарОК» – це своєрідна школа діабету у яскравій обкладинці та з можливістю отримати зворотній зв'язок.

«Домашній кардіолог» – видання, мета котрого – попередження самолікування. На сторінках журналу м'яко роз'яснюють деталі проблем, з котрими зіштовхнулись читачі, та пояснюють наскільки важливо звертатись до спеціаліста за фаховою очною консультацією. Також більша частина матеріалів присвячена здоровому способу життя.

«Амазонки» — онлайн-журнал про рак молочної залози. Це видання спрямоване насамперед на психологічну допомогу для жінок, котрі зіштовхнулись із цією хворобою. Хоча у і чоловіки можуть захворіти на РМЗ, та інформація про це, поки, носить більш поодинокий характер, а орієнтоване видання на жіночу половину населення.

Автори розділяють аудиторію журналу на кілька сегментів, відповідно з цим подають інформацію:

1 група – жінки в зоні ризику – важливо надати інформацію про різні види самообстеження та обстеження

2 група – жінки, котрі проходять лікування та їх родичі – психологічні аспекти хвороби, роз'яснення що означає той чи інший вид лікування та інформування про нові дослідження, а також історії тих, хто хворобу поборов.

3 група – жінки, котрі пройшли лікування (а часто і операцію з видалення частини або повністю молочної залози). Психологічна підтримка, юридична допомога та інформація про працевлаштування, інформація стосовно попередження рецидиву та способи реабілітації допомагають таким жінкам жити даліше.

За період роботи команда, котра створює журнали, «накопичила» базу експертів-волонтерів, котрі є їхніми дописувачами. Це 6 блогерів-діабетиків, котрі пишуть матеріали про свій досвід життя з цією хворобою, та 15 спеціалістів у галузі охорони здоров'я: лікарі та консультанти. Інформаційна співпраця: Всеукраїнський благодійний фонд «Серце до серця», Фонд Ріната Ахметова (Программа «Рак виліковний»), IMF Міжнародний медичний форум, Фонд імені Баса Ван де Гоора, центри лікування в Ізраїлі Manor medical та Amsalem medical.

THE CLASSIFICATION OF MEDICAL PERIODICAL INTERNET PUBLICATIONS OF UKRAINE

Kateryna Turkevych

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine
e-mail: katya.turkevych@gmail.com*

The World Wide Web today has become the most affordable way to disseminate information quickly. It attracts a huge number of users with its resources and capabilities. The Internet creates many different forms of communication and becomes a multilateral and diverse system that covers all spheres of society life. It can be applied to the branch of medical periodicals also. Therefore, medical editions are widely represented on the Internet today.

As far as online medical editions have not been yet sufficiently studied by scholars from journalism point of view, we tried to classify medical online periodicals in Ukraine according to various parameters and provide illustrative examples for each of the parameters.

Key words: medical editions, classification, online periodicals, brand media.